

Τι πραγματικά σημαίνουν οι διακοπές - Ποια η διαφορά από τις αργίες

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Image not found or type unknown

Για τη

φιλοσοφία δεν υπάρχουν διακοπές, διότι για το φιλοσοφικό στοχασμό η δραστηριότητα που ονομάζουμε «διακοπές» είναι κάτι ουσιαστικά ξένο, ενώ αντίθετα, υπάρχουν αναλύσεις και θεωρίες για την εργασία, τη σημασία της κτλ.

Βέβαια, η αλήθεια είναι, σύμφωνα με τον Μιχάλη Κατσιμίτση (Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Επιστημονικός Συνεργάτης E-Learning ΕΚΠΑ), ότι η δραστηριότητα «διακοπές» εμφανίστηκε μάλλον αργά, με τη μορφή που έχουν σήμερα διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα.

Προνόμιο της ελίτ το 19ο αιώνα

Για παράδειγμα στην Αμερική, οι διακοπές αποτελούσαν προνόμιο της ελίτ των αρχών του 19ου αιώνα, ενώ σταδιακά η μεσοαστική τάξη -όρος που περιλαμβάνει ένα ευρύτατο φάσμα επαγγελματιών- άρχισε και αυτή να κάνει διακοπές.

Η εργατική τάξη άρχισε να κάνει διακοπές τον 20ο αιώνα

Στις αρχές του 20ού αιώνα, η πρακτική των διακοπών επεκτάθηκε σημαντικά, ακόμα και στην εργατική τάξη. Μάλιστα, ήταν την περίοδο του κραχ, όταν η

πλειονότητα της εργατικής τάξης κέρδισε το δικαίωμα στις διακοπές.

Σε τι διαφέρουν οι διακοπές από τις ημέρες αργίας

Με μια πρώτη ματιά, οι διακοπές φαίνεται να μην έχουν τίποτα το άξιο προσοχής, από φιλοσοφικής άποψης πάντα, σημειώνει ο κ. Κατσιμίτσης. Διότι, τι άλλο είναι παρά διασκέδαση, ξεκούραση, χαλάρωση και ευκαιρία για να κάνει κανείς κάτι διαφορετικό; Με άλλα λόγια, περιλαμβάνει δραστηριότητες που κάνουμε κατά τη διάρκεια του έτους - τα Σαββατοκύριακα, τις γιορτές και τις αργίες ή και κάποια απογεύματα μέσα στην εβδομάδα. Ωστόσο, οι διακοπές δεν ταυτίζονται με τον ελεύθερο χρόνο, τη διασκέδαση ή την ψυχαγωγία. Αυτά υπήρχαν από παλιά και βρίσκουμε, για παράδειγμα, σχετικές αναφορές για τη σημασία του παιχνιδιού, της ψυχαγωγίας, ακόμα και στον Πλάτωνα. Στις διακοπές κάποιος ενδέχεται να μην κάνει απολύτως τίποτα, ενώ όλο τον υπόλοιπο καιρό να πηγαίνει θέατρο, κινηματογράφο, να συναντιέται με φίλους κτλ. Σύμφωνα με τον κ. Κατσιμίτση, οι διακοπές διαφέρουν από τις μέρες της αργίας σε ορισμένα σημαντικά σημεία.

- **Κατ' αρχάς από άποψη χρόνου.** Καλύπτουν ένα πολύ μεγαλύτερο χρονικό εύρος, κάτι που τις διαχωρίζει από την καθημερινότητα της παραγωγικής διαδικασίας. Έστω κι αν δίνονται (και δίνονταν) ως μέσο για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, η περίοδος των διακοπών αποδεσμεύει το πρόσωπο από την παραγωγή, από την εργασία.

Αυτό έχει ως συνέπεια τη διαμόρφωση μιας νέας καθημερινότητας. Η απουσία από την εργασία από μόνη της συνιστά ανατροπή της καθημερινότητας. Επειδή, όμως, δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς συνήθειες (μικρές ή μεγάλες), καθώς μας παρέχουν την απαραίτητη αίσθηση σταθερότητας (ό,τι κι αν αυτή περιλαμβάνει για τον καθένα), φτιάχνουμε νέες συνήθειες. Η καθημερινότητα των διακοπών αντλεί την ελκυστικότητά της, όχι τόσο επειδή κάνουμε αυτά που μας αρέσουν και είναι διαφορετικά από εκείνα των υπόλοιπων ημερών, αλλά κυρίως επειδή αυτή η καθημερινότητα έχει περιορισμένη διάρκεια, δηλαδή είναι μια συνήθεια που δεν διαρκεί τόσο ώστε να μεταβληθεί σε κάτι το κουραστικό, το βαρετό ή να προκαλέσει άλλα αρνητικά συναισθήματα.

Μέσα στην καθημερινότητα αυτή εντάσσονται και οι σχέσεις με τους άλλους. Η αλλαγή της καθημερινής ρουτίνας συνεπάγεται και μεταβολή των σχέσεων τόσο με τους οικείους όσο και με τους γνωστούς και, κατ' επέκταση, με τους ξένους. Ο λόγος είναι ότι αλλάζει η συχνότητα επαφής, ο τρόπος, ενώ και ορισμένοι σκοποί μεταβάλλονται. Με άλλα λόγια, οι διακοπές είναι μια περίοδος όπου έχουμε μια σύντομη (σε σχέση με τον υπόλοιπο καιρό) νέα πραγματικότητα, η οποία καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της ζωής μας, χωρίς φυσικά να μεταβάλλονται τα πάντα. Το βασικό είναι ότι έχει αλλάξει ο δικός μας τρόπος που βλέπουμε τη ζωή μας.

- **Επιπλέον, η περίοδος των διακοπών επιλέγεται, δεν είναι σταθερή,** όπως συμβαίνει με τις γιορτές και τις αργίες. Μπορεί οι καλοκαιρινοί μήνες να προτιμώνται από την πλειονότητα των ανθρώπων σήμερα, αλλά όπως και να 'χει, καθένας ορίζει από μόνος του το πότε θα κάνει διακοπές - έστω κι αν ορισμένες φορές δεν έχει τις επιλογές που θα ήθελε. Αυτό σημαίνει ότι, σε αντίθεση με όλες τις άλλες περιπτώσεις ανάπαυλας, οι διακοπές είναι αποκλειστικά προσωπική υπόθεση.

Βέβαια, όπως συμβαίνει σε όλα, έτσι και οι αποφάσεις για τις διακοπές λαμβάνονται μέσα στο κοινωνικο-πολιτιστικό πλαίσιο, όπου ζούμε. Κατά συνέπεια η ίδια η αντίληψη περί διακοπών, όπως και οι παρεχόμενες επιλογές, επηρεάζονται από τις τρέχουσες αντιλήψεις για το τι είναι και πώς θα πρέπει να ζήσει κανείς τις διακοπές.

H... μυθολογία των διακοπών

Πέρα από αυτά, οι διακοπές είναι μια περίοδος με τη δική τους ξεχωριστή «μυθολογία». Αυτό σημαίνει ότι έχουν ένα ιδιαίτερο νοηματικό πλαίσιο και περιεχόμενο σε σχέση με κάθε άλλη δραστηριότητα, ακόμα κι αν είναι συναφής (π.χ. γιορτές, αργίες). Όσο διαφορετικός κι αν είναι ο τρόπος με τον οποίο καθένας μας κάνει διακοπές, το ευρύτερο πλαίσιο, οι έννοιες και τα συναισθήματα που προκαλούν είναι κοινά. Είναι η κοινότητα μιας ετερότητας.

Τι σημαίνει για καθένα από εμάς η περίοδος των διακοπών

Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζει διερεύνηση των διακοπών σε σχέση με το πρόσωπο. Με άλλα λόγια, τι σημαίνει για τον καθένα από εμάς η περίοδος των διακοπών;

Κατ' αρχάς, υπάρχει απελευθέρωση (**ελευθερία**). Οι διακοπές είναι μια περίοδος, όπου αποδεσμευόμαστε από ό,τι κάνουμε κατά τρόπο καθημερινό και επιτακτικό, όπως η δουλειά. Έτσι έχουμε περισσότερο ελεύθερο χρόνο για να κάνουμε αυτό που θέλουμε, πάντα στο πλαίσιο των υπάρχουσών δυνατοτήτων. Η απελευθέρωση αυτή είναι πηγή χαράς.

Δεύτερον, υπάρχει το **άγχος των διακοπών**. Στην περίπτωση αυτή βρισκόμαστε μπροστά στο εξής παράδοξο: από τη μια, υπάρχει η ανάγκη για διακοπές και, από την άλλη, η ανάγκη αυτή προκαλεί ορισμένες φορές άγχος σχετικά με την πορεία της δουλειάς, ότι για παράδειγμα κάτι μπορεί να πάει στραβά και να μην προλάβουμε να το διορθώσουμε. Αυτό δεν είναι κάτι το σύγχρονο, αντιθέτως ισχύει σχεδόν από τότε που άρχισαν να εφαρμόζονται οι διακοπές.

Τρίτον, οι διακοπές είναι η περίοδος των **προσωπικών ψευδαισθήσεων**. Όχι ότι τον υπόλοιπο χρόνο αυτές δεν υπάρχουν, αλλά η απελευθέρωση που συνεπάγεται η περίοδος των διακοπών είναι η ορμή για την προσπάθεια υλοποίησης των

ψευδαισθήσεων που συνδέονται με τις διακοπές. Ψευδαισθήσεων που είναι σημαντικές, γιατί συνδέονται με έναν χαλαρό και ήρεμο τρόπο ζωής.

Ωστόσο, οι ψευδαισθήσεις διατηρούνται ως ψευδαισθήσεις. Αυτό μπορεί να συμβεί, είτε επειδή δεν υπάρχει η δυνατότητα πραγματοποίησής τους, είτε επειδή τελικά δεν επιφέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, π.χ. μια πολυτελής διαβίωση σε ένα νησί δεν επιφέρει την ψυχοσυναισθηματική πληρότητα που περίμενε αυτός που την κάνει ή, ενώ δεν νιώθει αυτή την πληρότητα ή γαλήνη, δημιουργεί την ψευδαίσθηση ότι τη νιώθει, επειδή έτσι θα πρέπει να νιώθει. Οι περιπτώσεις είναι πολλές. Αυτό, όμως, που έχει σημασία είναι ότι με αυτόν τον τρόπο χάνεται η βιωματική πληρότητα που συνεπάγεται η γνήσια βίωση των διακοπών.

Τέταρτον, και σημαντικότερο, **στις διακοπές παραμένουμε ο εαυτός μας**. Η μεγαλύτερη ψευδαίσθηση είναι ότι «ξεφεύγουμε» και από τον ίδιο μας τον εαυτό, γιατί έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε πράγματα που συνήθως δεν κάνουμε (π.χ. ξέφρενα πάρτι). Στην πραγματικότητα, μπορεί όντως να κάνουμε πράγματα που δεν κάνουμε τον υπόλοιπο χρόνο, αλλά ό,τι κάνουμε εκφράζει τον εαυτό μας και μόνο αυτόν. Ακόμα κι αν αποφασίσουμε να κάνουμε πράγματα εντελώς αντίθετα από αυτά που κάνουμε τον υπόλοιπο χρόνο, η απόφαση αυτή είναι μια προσωπική απόφαση και εκφράζει την προσωπικότητά μας, η οποία έτσι αποκαλύπτει μια διαφορετική διάστασή της. Με άλλα λόγια, όσο και να προσπαθήσουμε, ποτέ δεν

γινόμαστε κάποιος άλλος. Πάντα είμαστε ο εαυτός μας που κινείται σε διαφορετικό περιβάλλον, με άλλους στόχους κ.ο.κ.

Οι διακοπές δεν αποτελούν απλώς μια ανάπαυλα χωρίς ιδιαίτερη σημασία, αλλά είναι μια σημαντική δραστηριότητα, η οποία μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε διάφορες πτυχές του εαυτού μας, αλλά και της κοινωνίας όπου ζούμε.

Πηγές: iefimerida.gr- ΑΠΕ-ΜΠΕ